

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr. Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.	Felelős szerkesztő és laptulajdonos: ISSEKUTZ JÁNOS. Nyomtató és Kiadó: Papp György. Gyulafehérvárt.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda. Gyulafehérvárt. Hirdetések díjszabály szerint.
---	---	---

Polgármester évi jelentése.

Előttünk fekszik a polgármesteri évi jelentés, mely úgy anyagilag, mint társadalmilag a múlt évben tett előhaladásunkat tinteti elő.

Híven számol be a városi tanács ügyforgalmáról néhol kimutatja azon hiányokat, melyek elenyésztetése még fontos kötelességünk, — más helyen megelégedéssel konstatálja azt, hogy a múlt évben is a közügyek terén némi haladás mutatkozott.

Az év végén fennállott adóhátralék tekintetében különösen kiemeli a következőket:

Az év végén fennálló 13539 frt 18 kr. állami adó hátralék felhajtása iránt minden intézkedés megtett ugyan, de annak befizetése nem volt végrehajtható részint a 3-ik osztályú kereseti adónál felmerült jogos felebbezések elintézéseig, mely felebbezések még e mai napig sem nyertek megoldást; — részint pedig a tavaszi nagy árvíz által okozott kár következtében leírásba hozandó adó miatt, s kiváltképpen ezen csapásból eredő szegénység eredményezi a kimutatott adóhátralékot.

Ennek igazolását eléggé bizonyítja a megelőző évek statisztikája, melyből tisztán látható az, hogy városunk lakossága nagyon is mérsékelt anyagi viszonyok daczára csekély százalék kivételével mindig pontosan teljesítette az állam iránti kötelezettségeit, az adóját befizette, de az idén fennálló hátralék, nagyobb része az elemi csapások következménye.

A lefolyt év június havában az árvíz csaknem veszélybe sodorta volna városunk nagyobb részét, hogy ha a vasúti töltés s az Ompoly védtöltése nem lett volna elég erős a víznyomás erejének ellent állani; de a védtöltések kiállották a veszedelmes áramlatot, mi által városunk alsó része a végpusztulástól lett megmentve s így a város belterületén nem a Maros, hanem az Ompoly völgyéből összegyűlt víz volt a nagyobb kár okozója, miután a Maros magas vízállása miatt a védtöltési átereszek elzárattak, a város területére összegyűlt víznek kifolyása nem volt.

A portusi lakosságnak azon része, mely a vasúti töltés jobb felén telepedett le, — az árvíz alatt hajléktalan maradt, — mivel a község ezen része egészen ártérbe fekszik, a házak pedig igen gyenge anyagból építvék, tömegesen omlottak össze s így bajlók és kenyér nélkül maradt nép segítségére a vész bizottság azonnal megtette a kellő intézkedéseket, azt biztonságba helyezve élelmi szerekkel látta el.

A védtöltések feltűyeletére egy zászlóalj katonaság lett kirendelve, melynek egy része éjjel és nappal az átereszek kijávitásával volt elfoglalva.

Az árvíz elmúltával a határban felmerült kár hatósági kiküldöttek által felvétetett s adó leírás végett a kir. pénzügyigazgatósághoz felterjesztés tétellett.

A belügyminiszteriumtól a főispán úr ö méltósága útján a károsultak részére 700 frt érkezett a polgármester kezéhez, mely összeg egy bizottság közbenjöttével 59 vízkárosult között kiosztatott s a számadás okmányokkal felszerelve a főispán úr ö méltóságához felterjesztetett.

Ezen kívül a város területén gyűjtés rendeztetett s a befolyt pénz, élelmi szerek és ruhanemű az inségesek között a megalakult bizottság által kiosztatott.

A nyár folyama alatt bedőlt házak az illető tulajdonosok által felépítettek, részint kijavítottak s lakhatóvá lettek.

Az árvíz következtében közegészségi szempontból szokott útó maradványok észlelhetők nem voltak s más hasonló alkalommal előforduló betegségek nem mutatkoztak, — mi leginkább annak tulajdonítható, hogy a víz igen rövid idő alatt lehűződött, posványok nem maradtak.

Az árvizek következtében az egészségi csatornáknak különösen a Maros felőli része teljesen be lett

iszapolva, oly annyira, hogy a városból összegyűlt víznek a szokott módóni levezetése lehetetlenné vált, mely oknál fogva a helyi es. és kir. mérnökkari igazgatósággal egyetértőleg a csatornának a régi nívóaura leendő kiásatása lett elhatározva, s a munkálatok az őszi idő alatt az elfogadott tervek szerint keresztül vitettek. — mely munkálatok 4500 frt kiadást okoztak. Ezen összeg a katonai kincstárral kötött egyezség alapján fennálló arányban nyert fedezetet.

Az 1892-ik évi zárjelentésemben felhozott népis-kolai ügy elintézésre vár; e tekintetben a kir. tanfelügyelő úrral tárgyalásokba kellene bocsátkozni s ezen ügy végleges lebonyolítására a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr támogatását kikérni.

Egyidejűleg elintézendő lenne úgy a polgári iskola, valamint a napirenden lévő nyári menedékházak ügye is, mint kapcsolatos intézmények.

A köztemető ügye már végleges megoldás felé közeledik, a mennyiben a lefolyt évben javaslatba hozott területek a t. képviselő testület intézkedése folytán a város közönsége részére megvásároltattak s az ezekre vonatkozó szerződések megkötettek, s a város közönsége javára telekkönyvileg bekebelezettek.

Tekintettel azonban a es. és kir. katonai kincstár elutasító végzésére, mely szerint a katonai kincstár illető 1½ holdnyi területet katonai czélokra leendő felhasználása miatt a város közönségének át nem adhatja, a már megszerzett 5 holdnyi területet a köztemető czéljaira elégségesnek nem tartom, s ez okból még mint egy másfél hold megszerzése válik szükségessé, melynek megvétele után a köztemető berendezésének útjában mi akadály sem létezik.

Az 1888 évi VII. t. cz. s ennek végrehajtása tárgyában kibocsátott miniszteri rendelet intézkedései szerint városunk hatósága területén az állategészségügy a lefolyt évben a közbizóság-hid kivételével (mely ellen igen sok kifogás merül fel s a czélnak meg nem felel) rendezve lett.

A múlt évi jelentésemben felemlített drombári útszakaszon fennforgó közlekedési miseriák tárgyában a város közönsége nevében az erdélyi püspök úr ö nagyméltóságához egy emlékiratot terjesztettem be, melyben felsoroltam mindazon indokokat, melyek szükségessé teszik a jelenlegi hajó helyébe egy állandó hidnak leendő felépítését, mi által a püspöki uradalom a jelenleginél nagyobb, de biztos jövedelmi forrás tulajdonossává lenne, városunk piaci forgalma pedig emelkednék s a közlekedés állandóan biztosíthatnék. S tekintettel arra, hogy városunk lakossága a megyei útdobba hat ezer forintnál többet fizet, jogos reményünk lehet arra, hogy úgy a vármegye törvényhatósága, valamint a kereskedelmi miniszter úr ö nagyméltósága részéről is, városunk lakosságára s a közlekedés biztosítására, ezen elodázhatlan ügy elintézése támogatásra talál

A püspök úr ö nagyméltóságához intézett felíratra a város közönségéhez még ez ideig válasz nem érkezett, — de biztos tudomásom van arról, hogy ezen ügyben a püspöki uradalom már tett lépéseket a tervek kidolgozása s azok mikénti keresztül vitele tárgyában.

A vízvezetékre nézve, az első lépések a múlt évben a képviselő testület részéről már megtétettek, a mennyiben az 1894 évi költségvetésbe két ezer forint vízvezetési alapnak lett felvéve s így városunkban a vízvezeték berendezése ezen alap gyarapításából s a városi lakosság áldozatkészségétől függ.

A városi csemete kert a lefolyt évben a fennálló magas miniszteri rendelet értelmében berendeztetett, — mely czélra a es. és kir. katonai kincstártól a várterén megfelelő terület a város közönségének rendelkezésére bocsátatott s ez községi faiskolának rendeztetett be.

Közgazdasági viszonyaink javulása a mezőrend-

rői törvény életbe léptetése által sok tekintetben biztosan várható ugyan, — de különösen bortermelő vidékünk szőlő birtokosai minden lehető eszközt kell hogy felhasználjanak arra, hogy a phylloxera, mely már megyénkben is egyes helyeken mutatkozik, szőlő hegyeinket el ne pusztítsa, mert ezt a mezőrendőri törvény nem fogja megakadályozni — ha a szőlő tulajdonosok ezt oly indolentiával fognák fogadni, mint a peronoszpora elterjedését, mely már három évtől fogva, oly mérveket ölt, hogy a szőlővenyigék satnyulása s pusztulása nagyon is észre vehető.

Az év folyama alatt a szőlőszeti vándor tanár városunkban is előadásokat tartott a peronoszpora által okozott pusztításokról, de szőlőbirtokosok abban igen kevesen vettek részt s a földmivelő nép azt csak mosolyogva hallgatta s nem sokat törődve vele, okult a saját kárán, a midőn látta, hogy augusztus elején a szőlő levelek már elhullottak, a venyige csupaszon maradt. — Egy néhány szőlő tulajdonos a permetezést kék gáliczezal kitűnő eredménnyel fogatosította, — ebből eléggé okulhatnának a többiek is, — nem kellene összetett kezekkel végig nézni a szőlők pusztulását s attól sem kellene megijedni, hogy a permetezés sok költséget okoz. Saját tapasztalataimból kiindulva állithatom, hogy egy hold szőlőnek a bepermetezése 6 frtnál többbe nem kerül.

A permetezés a szegényebb sorsú földmivelő néposztálynál azon nehézségbe ütközik, hogy a permetező gépet beszerezni nem képesek, — ezen ugy lehet segíteni, ha az ilyen szőlő tulajdonosok csoportonként szereznének be, egy Mautner, vagy más féle permetező gépet, mely 15—20 frtnál többbe nem kerül.

Szükség esetén pedig a védekezési intézkedéseket a peronoszpora ellen szabályrendeletileg kellene fogatosítani.

A phylloxera elleni védekezés tárgyában igen üdvös szabályrendelet lett meghozva Alsófehérmegye törvényhatóságának közgyűlése részéről, ezt megelőzőleg azonban városunkban a peronoszpora elleni védekezést kellene szigorú módon szabályozni, mert a szőlőnek ezen ellensége már is nagyon pusztító mérvben lépett fel.

A phylloxera szakbizottság által az elmúlt évben a szőlők többször megvizsgáltattak, de a szőlő területek eddigelé phylloxera menteseknek találtattak.

Az 1886 évi XXII. t. cz. 2-ik fejezetének intézkedéseiből kifolyólag, miután eddig a városi hatóságnál a helyi illetőséggel bíró lakosokról szabályszerű törzskönyv nem vezetettett, ennek helyes vezetése czéljából a város lakosságának összeírása a folyó évben keresztül vitetett, ugyszintén azon lakosok összeírása is, akik ideiglenes tartózkodásra városunkban letelepedtek s jelenben már a szabályszerű nyilvántartás a rendőrkapitányságnál folyamatban van.

Ennek eddigi hiánya a városi hatóságnál nagyon érezhető volt, — különösen a védtörvényből kifolyólag, egyes védkötelesek kipuhatolása végett, kiknek szülei ideiglenesen városunkban tartózkodtak s innen ismeretlen helyre távoztak el, a hiányzó nyilvántartás miatt a hatóság tájékozatlan volt s az ilyen ügyekben megtartott kihallgatási tárgyalások csak ritka esetben vezettek eredményre. De nem kevesebb bajt és költséget okoznak a város közönségének azok, kiknek törvényes vagy törvénytelen szülei (nagyobb része a legszegényebb osztályhoz tartozók) mint nem ide való illetőségűek a város területén rövid ideig tartózkodtak, mely idő alatt született gyermekeik az egyes felekezeti anyakönyvekben bevezetettek s idővel a világban szerte szét barangolva, kórházakba kerülnek s gyulafehérvári illetékességűeknek jegyeztetik be magukat az illető kórház igazgatóságánál a nélkül, hogy az anyakönyvi bejegyzésnél, egyéb támpontjuk lenne; — mely esetben a város közönsége a kórházi költségeket a fennálló törvény értelmében előlegezni, s miután a legtöbb esetben az illetőnek, illetőségi helyét a hatóság kipuhatolni

adatok hiányában nem képes, az efféle költségeket a város közönsége minden ilyen esetben fedezni tartozik.

A városi hatóság ügykezelése Zeyk Dániel főispán ur ő méltósága által szeptember havában megvizsgáltatott, úgy szintén a belügyminiszter ur ő nagyméltósága által kiküldött miniszteri tanácsos Széll Ignác ur ő méltósága által is beható vizsgálat alá vétetett s mindkét esetben úgy a tisztikar, valamint a város közönsége teljes megnyugtatóra, apróbb alaki hibák kivételével kifogástalannak találtatott.

Városunk az utolsó évtizedben, bár gyorsan bonthatott ki azon zűrzavarból, mely a maga idejében már csaknem veszélyes jeleggel bírt, a városi képviselő testület nem tévesztette el szem előtt tartani úgy a városi lakosság, valamint a város közönségének mint jogi testületnek anyagi erejét, az egyes intézményeket ehhez mérve aránylag minden érezhetőbb megterhelés nélkül rendre fejlesztette, azért igen téves felfogásban ringatná magát az, aki azon hitben él talán, hogy mi már az eddigiekkel eleget tettünk városunk közintézményei fejlesztésére s most már nyugodtan lehetünk; mert aki esetleg úgy gondolkoznék, nézeteinek keresztül vitelére az eredmény lassanként bár, de biztosan azon hinárba juttatna bennünket, a melyben ez előtt egy év tizeddel színlódtunk, — éppen úgy azok tervezetéseiből származó eredmény is, a kik számot nem vetve anyagi helyzetünkkel, minden átmenet nélkül egyes nagyvárosok mintájára óhajtanák rohamosan közintézményeinket átalakítani.

E tekintetben az eddigi irányt követve a múlt évi jelentésben előterjesztett javaslataimnak azon részét, mely a lefolyt évben elintézés nem nyert, van szerencsém a t. képviselő testületnek becses figyelmébe ajánlani.

Ez évi jelentést beható figyelmébe ajánljuk a városi képviselőknek, a végből is, hogy az ott előirányzott illetve indítványozott újítások tekintetében az alapot megteremtteni siessen.

IRODALOM.

* **A „SZABAD SZÓ” képes politikai napilap legújabb kedvezményei.** A „Szabad Szó”, melyről talán már fölösleges elmondani, hogy a legjobb és legolcsóbb magyar napilap, hetenkint „Koszoru” czim-mel egy rendkívüli gazdag és előkelő tartalma, képekkel díszített szépirodalmi hetilapot ad mellékletül. Továbbá „Kalapács” czim-mel maró és esipős élektől duzzadó élelapolat, mely hetenkint talányt is közöl és a megfejtők között 52 Józsv sorsjegyet és 52 kötet szépirodalmi könyvet sorsol ki. Ezenkívül még a következő páratlan kedvezményekben részesíti előfizetőit: Azok az előfizetők, a kik a „Szabad Szó”-ra az egész 1894. éven keresztül előfizetnek oly módon, hogy az előfizetési összeget negyedévenként küldik be, megkapják 1. A „Magyar Történeti Album”-nak már megjelent kötetét nyomban, a mint az első évnegyedi előfizetést beküldik. 2. A pünkösdkor megjelenő „Irók és művészek Albuma” és „Közigazgatási Album” közül azt, a melyet maguk választanak. 3. A „Magyar Történeti Album”-nak karácsonykor megjelenő 2-ik kötetét. 4. A „Szabad Szó” 1895. évre szóló karácsonykor megjelenő nagy képes naptárát. Előfizetési ár: Egész évre Budapesten 10 frt, vidéken 12 frt. Fél évre Budapesten 5 frt, vidéken 6 frt. Negyed évre 2.50 frt vidéken 3 frt. Az előfizetési pénzek a „Szabad Szó” kiadóhivatalához (Teréz-körút 41. szám alá) küldendők. Jegyzet: Nem előfizetőknek a díszes kötetű 50 pompás színes képet tartalmazó Magyar Történeti Albumok egyes, 15 oldalra terjedő kötetét kötetenként 2 frt bolti árért megküldjük.

* **Sikerült elbeszélések,** melyek nemesak tárgyuknál, hanem előadási modoránál fogva is a szépirodalomban számot tesznek, oly ritkán olvasunk a szépirodalmi lapokban, hogy valóban szinte örül a lélek, ha egy ily elbeszélést talál valamely lapban. A „Képes Családi Lapok” ezúttal látszik kitűzni magának azt, hogy a legsikerültebb beszéyleket adja olvasói kezébe, legalább arra enged következtetni a nevezett lapnak legutóbb megjelent száma, melyben a „Sors kockája” felette érdekfeszítő beszély mellett most „Meggyszeretve megborzulva” czimű igen sikerült beszélyt kezd meg, mely a magyar történelemnek azon korában játszódik, midőn még a hatalmas Bek-es család volt hangadó a magyar felvidéken. Az említett lapot, mint kitűnően szerkesztett melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Ujdonságok.

— **Gyulafehérvár** szab. kir. város képviselő testülete e f. év február hó 8-án délután 3 órakor a városháza tanácstermében rendes közgyűlést tart a kö-

vetkező tárgysorozattal: 1. József cs. és királyi főherceg ő fenségének a város közönségéhez intézett köszönő leirata. 2. A polgármester 1893-ik évre vonatkozó jelentése. 3. Az 1893-ik év december hó 20-án tartott városi képviselő választásról felvett jegyzőkönyv előterjesztése. 4. A képviselő testület szakbizottságainak megválasztása. 5. Az 1893-ik évi árva-pénztári számadások és mérlegek előterjesztése. 6. Az 1893-ik évi közpénztári számadások előterjesztése. 7. A városi alapok 1893-ik évi számadásainak előterjesztése. 8. A nyári menedékházak berendezésére a kiküldött bizottság által beterjesztett javaslat. 9. A volt várközség vagyonkezelő bizottságának az 1894-ik évi költségvetése. 10. A polgármester előterjesztése a hatósági ügykezelés megvizsgálásáról. 11. Jelentés a megyei főerdész megválasztása ügyében. 12. A mértékhtelestítő hivatalnak 1893-ik évi számadásai. 13. Közpénztár rovarcsolásáról jelentés. 14. Az 1894-ik évi költségvetés felsőbb helyen nyert jóváhagyásról jelentés. 15. Kérelmek s időközben beérkezett ügyek előterjesztése.

— **Meghívó.** A gyulafehérvári ipartestület 1894 február hó 11-én délelőtt 10 órakor az iparos olvasókör helyiségében rendes évi közgyűlést tart, melyre Czím tisztelettel meghívatik. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának átirata. 4. Az előjáróság szervezkedése. 5. Az 1894-ik évi költségvetés megállapítása. 6. A közgyűlést megelőzőleg 3 nappal korábban beadott indítványok és javaslatok tárgyalása. Az ipartestület előjárósága által 1894. január hó 15-én tartott üléséből Darabont György, elnök. Kádár Miklós, titkár.

— **Az alsófehérmegyei tanítóegyesület tulajdonát képező Gáspár nap** kamatjából 30 frt segélyt adatik ki. Pályázatra jogosult minden alsófehérmegyei tan. egyesületi rendes tag tanuló gyermeke, ki az elemi iskolánál magasabb fokú intézetben tanul, nem-, vallás és nemzetiségi különbség nélkül. Kérve nyhez iskolai bizonyítvány és a szülők vagyoni állapotát feltüntető okmány melléklendő. Pályázati hatánap f. évi február 15. Folyamodványok egyesületi főjegyző Sebestyén Sándorhoz küldendők.

— **Ágy-fehérvár-abrúdbánya-topánfalvi közut** a kereskedelmi m. kir. miniszter f. évi április 1-én kezdőleg állami kezeles alá venni rendelt; elfogadván vármegyénknek előterjesztését és azon batározatát, miszerint váltásául magarészéről is 200.000 frttal hozzájárul.

— **Büvészeti előadást** rendez szombaton este Stampfl Gusztáv a Hungaria termében. Az ügyes bűvészt, ki sok szép bizonyítvánnyal rendelkezik, ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Jókai összes műveinek díszkiadása** csekély havi részletekben megrendelhető Debreczeni Sándor helybeli m. kir. postatiszt ur útján. A megrendelésre vonatkozó nagyon előnyös feltételek nála megtudhatók. — Ajánljuk a jelen alkalmat minden irodalom pártoló honpolgár becses figyelmébe.

— **Igric-maradvány a Biharhegységben.** Az „Aranyosvidék” f. é. első számának néprajzi rovatában dr. Jankó János ethnografustól egy érdekes irodalomtörténelmi-néprajzi feljegyzés van. Dr. Jankó ugyanis miniszteri kiküldetésében a milleniumra tanulmányozza az erdélyi építkezéseket. A kalotaszegi, bihari és tordaaranyosmegyei tanulmányát közli a Tordán megjelenő nevezett hetilapba. Cikksorozatában említi, hogy Szkerisora, Vidora és Nyágra községekben igricekre akadt, mely szláv szóval a XIII. század magyar hegedűseit nevezték. „Sem csimpolya, sem cím balom nem igricez-készség, — így szól. — Az igricez hegedűn, kis bőgőn, furulyán és klarinéton játszik. Zenéjét — ha csak nem tánczarabot huz — énekek kíséri, melyet a hallgatóság karban ismétel utána; ha tánczarabot játszik, egész testével adja a taktust, ha népdalt, akkor elkomolyodik, nem gesztikulál. Megvannak e vidéken a kalákák, (clacá szintén szláv szó.) Honnan vette ez a románság az ősmagyar igriceket, honnan a székely kaput, honnan tiszta magyar családneveit? — kérde dr. Jankó. Ha — amint mondják — a Bihar keleti oldalán élő románok, eloláhosodott székelyek, akkor a nyugoti oldalon élők eloláhosodott magyarok.

— **Vaillant kivégzése.** — Páris, febr. 5. Vaillant-ot ma reggel kivégezték. A látogatás után, melyet Latori védőügyvéd Carnot elnöknel tett, Vaillant kivégzését elhatározta. A kivégzés híre csak késő este jutott köz tudomásra és így a Place de la Roquette reggel fél hét óráig üresen maradt. Éjfél óta finom eső hull. Midőn reggel két óra felé kíváncsiak kezdtek gyülekezni, a rendőrség a tömeg visszatartására korlátokat állított fel. A rendőröközegek az előrenyomuló kíváncsiakat a tér legmesszezeesebb részeibe szorították vissza. A kávéházak és koresmák vendégekkel telnek

meg, kik Vaillant kivégzéséről beszélgetnek. A kivégzést sokan elítélték, minthogy a merénylet következtében senki se öletett meg. Reggeli két órakor a biztonsági szolgálat teljesen rendezve volt: a tér körül egy lovasszáhad köztársasági gárdista és 500 rendőr zárt kordont képezett, úgy hogy minden merénylet kizártnak látszik. A téren összegyűlt tömeg nem nagy és alig 500 emberből áll. Azonban a kávéházak tömve vannak. A bírósági hivatalos személyek 6¼ órakor érkeztek a La Roquette börtönbe. Vaillant hét órakor ébredt fel és heves beszédeket mondott, melyekben anarkista elméleteket fejtegetett. Nem akart italt elfogadni, mert nincs szüksége rá, hogy bátorságot merítsen az italból. A vallás vigasztatást visszautasította. A börtön előtt lovas őrség állott fel a vérpad körül. A rendőrfőnök rendeletére a hírlapok képviselői a rendőrök előtt állhattak, hogy a kivégzést jól lássák. Midőn a vezénylő tiszt kardjával jelt adott, kinyitlak a börtön kapui és Vaillant, körülvéve Deibler főhértől és legényeitől, biztos és gyors léptekkel, a mennyre lánczai megegedték, ment a vérpad felé. Kiáltását: „Halál a polgári társaságra! Éljen az anarkbia!” szilárd és erős hangon ejtette ki. A kivégzés incidens nélkül folyt le. Vaillant testét, melyet 20 lovas kísért, kocsin vitték a yory temetőbe. Midőn a vérpadot szétszedték, nagyszámu néptömeg megkísérelte előrenyomulni, de a rendőrök visszatartották addig, míg a vérpad egészen el volt távolítva.

— **Magyar emberek a fekete k hazájában.** A német kultúrterjesztőknek és honfoglalóknak Kelet Afrikában még nincs oly rossz dolguk, mint azt sok izben állították. A tropikus éghajlat alatt való tartózkodás minden európaira nézve nehézséggel van egybekötve, mindazáltal ebben is van különbség és ama szenvedésekhez képest, melyeknek a francziák Algirban és Tonkingban ki van téve, a németek sorsa a sötét világrészben még mindig tűrhetőnek mondható. Ezt legjobban bizonyítja Dreher Konrad színészhez Mporórból a napokban érkezett levél, Lanyfeld csapatvezető — ki magyar születésű ember, (egy Temesvárt állomásozott őrnagy fia) keletafrikai útjából egy napi történetét írja le. A levél érdekes tartalmának egy részét a következő: Pont félöt órakor reggel megszólal az ébresztő jelharang, s alig, hogy elhangzik, sietve, gyorsan ki kell szállni az ágyból, mert a fekete szolgák kimondhatatlan gyorsasággal szedik fel a sátorfát. Alig van az embernek ideje egy csésze kakaót meginni, márneki indulunk a sűrűnek. A harmat még a fűvön csillag, a levegő hűvös, s az emberen hideg borzongás fut végig s csak gyors menet melegít fel kevésbé. Mély esend uralkodik körülöttünk. Egyszer csak az ércszavú gyöngytyukok hangja érinti füleinket, a nagy kutya-majmok elkezdene ugatni és nemsokára az egész vonalon egy sajátságos hangverseny hallható, a mi megszeli diti a köveket és megvadítja az embert. Egy folyóak a vize csillámlak a távolból Egy, kettő, három, már fekete kísézőink hátán ülünk, kik velünk a folyó másik partját igriceznek elérni. Az afrikai nap el kezd tütni, közel távolban nincs fa, nincs árnyék. Az izzadság minden poruson kitör. Itt egy antilop ugrik fel előttünk és örült gyorsasággal tűnik el. A menet tovább tart, a forráság kiállhatatlanná válik, most előveszük a frissítővel telt üveget. Végre elérjük a táborhelyet, hanem a víz, az bizony szennyes, sőt majdnem fekete, csak utálattal lehet inni. Hanem a szomjúság fáj. Időközben a feketék felütik sátrainkat, tebát főztünk és konzervet eszünk. A néger faj egy törzs főnöke megjelen, galambot és egy kecskét kínál, a miért ő két vagy három méter szövetet kap. Egyszerre a feketék elkezdik kiabálni, hogy Chakulta tabjari, a mi magyarul annyit tesz, hogy: az étel készen van. Először kapunk levest, egy utközben lőtt gyöngytyukot, a második fogás édes burgonyafőzelék. Ezután megint teát iszunk s míg a csillagok az égre teljönnek és édes ábrándozásba merülünk . . . a távol hazára és kedveseinkre gondolva. Este 9 órakor takarodót fujnak, az őrségek elfoglalják helyeiket s mély esend borul a táborra.

— **A damaszkusi meceset égése.** A Times érdekes részleteket közöl a damaszkuszi meceset égéséről, a melyről a török lapoknak a kormány szigorú parancsára, nem volt szabad a legkisebb hírt is közölni, mert a kormány attól félt, hogy a népet rémület fogná el, s nagy szerencsétlenség előjelenek tekintetén, hogy ily régi s különösen szentnek tartott meceset elpusztul. A meceset eredetileg Keresztelő Szent Jánosnak szentelt templom volt, de mikor Omar kalifa a várost elfoglalta, egy részét török mecesetté alakította át, a másik része pedig tovább is megmaradt keresztény templomnak. A meceset ugyan a falakig leégett, de a benne fölhalmozott kincseket és a világhírt könyvtárt sikerült megmenteni. A legbecesebb ereklye, az „Othman's Korán” azonban, a melyet egy külön szekrényben őriztek, elpusztult. Ez volt az utolsó ama négy korán közül, a melyet Othman Meccában, Medinában, Kufában és Damaszkuszban elhelyezett. Konstantinápolyból már nagy összeg érkezett Damaszkusba a meceset fölépítésére.

— **A vizaknai esata** 45-ik évfordulójának emléket február 4-én Vizaknai ünnepélyesen megüzték a régi honvédek. Előtt 45 évvel Bem elrendelte, hogy 1849. február 4-én a honvédsereg isteni tiszteletet tartson. Az isteni tisztelet helyett azonban véres esata lett. „Négy nap dörgött az ágyú Vizakna s Déva közt“ írta Petőfi. Ugy is volt, mert a Vizaknánál megkezdett folytonos esatározás február 8-án a híres piskii csatával végződött. E nap emlékére sok régi honvéd sietett Vizaknára, hol Bakk Endre r. kath. plebános s az ottani ősz honvédek mindent elkövettek, hogy méltóan folyon le a kegyelet e szép ünnepe, melyet a r. kath. és ev. ref. egyházakban tartott isteni tiszteletekkel nyitottak meg.

— **A Tribunát újra betiltották.** A nagy szebeni kir. járásbíró, Vita Sándor kolozsvári főügyész indítványára e hó elsején betiltotta a Tribuna megjelését. A járásbíró, az indította erre a végzésre, hogy a lapnak most nincs kiadótulajdonosa, Popa János, a ki a kiadó jogot megszerezte, jelenleg sajtóvétség miatt el van zárva a nagy szebeni fogházban.

— **Zsidó demonstráció.** Londonból írják, hogy ott több száz munkanélküli zsidó megostromolta a nagy zsinagógát s munkát követelt a rabbintól. Ugyanc munkanélküli zsidók tegnapelőtt a Trafalgen-squaren rendeztek nagy tüntetést. A Daily News híre szerint pedig leghűzelebb a Szent Pál templomát fogják megrohanni s ha el nem érik ezeket, hogy a keresztény papság közbenjárjon javukra a rabbinátnál, erővel betörnek a Szent Pál templomba, s mindaddig ott lármáznak, míg kizánságaiknak elég nem lesz téve. Mily látvány!

— **Bismarck bora.** A német császár, mint tudjuk, Bismarck hercegnek néhány üveg bort küldött berlini látogatása előtt. A berlini börzén a napokban szóba került ez az ajándékbor is.

— Az lehetett a jó bor, vélekedett egy börzejétekos — nem hiszem, hogy hamarjában párjára akadhatnánk.

— Honnan tudja, — replikázott egy másik börze-lovag — hiszen nem kóstolta.

— Na kérem, már csak jó bor volt az, ha az egész berlini börze mámorossá lett tőle — vágott közbe egy harmadik.

— **Felhívás a magyar közönséghez!** Ezredéves orsz. kiállításunk sikere érdekében kérjük a nemzet minden számottevő tényezőjének támogatását. E kiállítás nem egyszerű tárlatnak, látványosságnak van tervezve, mert a magyar nemzet ezer éves múltjának képezi beszámolóját s ez a beszámoló nem lehet másolata az úgynevezett mutatványos kiállításoknak, melyeknek egész sorozata követte egymást az utolsó évtizedben. Kell, hogy ez alkalommal kulturánknak méltó hely jelöltessék ki Európa művelődés történetében, kell, hogy bemutassuk iparunkat, művészetünket, közgazdaságunkat a maga egész teljességében, minden számottevő tényezőjével egyetemben, kell, hogy most megmutassuk Európa nemzeteinek, hogy az államalkotó magyar nemzet ereiben pezsgő egészséges vér kering. A nemes versengés megindult országsgazdálkodás. A va-gyos iparos, a ki áldozatokra képes, ott lesz termelése és munkája javával; de ott lesz a kevésbbé tebetős, jeles iparos is, mert a nemzeti munkának ő is lelkes tényezője és ámbár áldozatokat kell hoznia, nem maradhat el, mert elmaradásával nem volna teljes, nem volna hűség a magyar kultúra bemutatott képe. És helyen appellálunk a nemes magyar középosztályra a lelkes közönségre. Járuljon hozzá ő is a nemzeti verseny sikeréhez s hozza meg áldozatát a nagy cél érdekében. Nem olyan áldozatokról van szó, melyek a társadalmat nem illetik. Kérjük, hogy szükségleteinek fedezésével a kiállítás előtti évben legyen némi figyelemmel a közel környezetében lakó jelesebb magyar iparosokra, kérjük, hogy rendeljen olyan tárgyakat, a melyeket az illető iparos az alkalomhoz méltó figyelemmel készítsen el és a nemzeti kiállításra felküldvén, vele mű és kézműiparunk magas színvonalát kidomboríthassa. Az áldozat valóban oly csekély, hogy minden hazafinak meg kellene azt hoznia. Egy-egy luxus butordarab, egy műipari czikk, minden művelt család szalonjában elkel s kiállítás nélkül is kereslet tárgyát képezi; — annál inkább hisszük hát most, mikor a legnemesebb ügy támogatásáról van szó, hogy a magyar középosztály sietni fog megrendeléseivel a jeles, de kevésbbé tebetős iparosság segítségére s megmenti őt attól, hogy ambíciójának tárgyát, munkája javát, esetleg figyelmen kívül hagyja a kiállításokat csak futólag áttekintő közönség. Főurainkat, főpapságunkat, nagybirtokosainkat bár ne kellene külön felhívniunk ez alkalomra. Nekik adatot meg első sorban, hogy Me-

ezénásai legyenek a magyar iparnak s az ő bőkezű pártfogásuk lehetné lehetővé, hogy iparunkat bemutathassuk azon a magas színvonalon, a melyre a külföld műiparát is emelte a Meczénások támogatása. Ma még hosszú idő van a kiállításig s ez a kérelem, megkorainak tetszhetik sokak előtt. De, hogy megtegyük már most, annak különös oka, hogy egyrészt iparoságunkat figyelmeztessük, hogy a nemes magyar társadalomban segélyt fog találni, — másrészt, hogy ideje legyen munkája versenyképességéről, jelességéről és jó izléséről meggyőzni azt a társadalmat, melytől támogatást vár. Szóval az iparosnak lesz ideje keresni a megrendelőt tetszését s a megrendelőnek van alkalma kiszemelni azt az iparost, akit támogatásra méltónak talál! Mi bizunk a magyar iparban és a magyar társadalomban egyaránt. E bizalommal vagyunk hazafias tisztelettel Budapest, 1894. január végén. Az „iparosok kiállítási nagybizottsága“ megbízásából: megyeri Krausz Lajos elnök, Thék Endre alelnök, ifj. pákai Kölber Fülöp alelnök.

— **Zongorákat és pianókat** vásároljunk ott, ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk. Mint ilyen bevásárlási forrást legmelegebben ajánlhatjuk **KLINGER** dús választékú zongora és pianó terméit Budapest, Váci-körút 21. sz. (Ipar udv.)

Nyíltér*)

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben**, a privát megrendelők lakására közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 firt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kr és levelezőlapokra 5 kr bélyeg ragasztandó.

Van szerencsénk a tisztelt gazdaközönség becses tudomására hozni, hogy mindennemű **műtrágya-gyártmányaink** elárúsításával

Ungar Albert urat
Gyulafehérvárról

biztuk meg és kérjük esetleges megrendeléseikkel fenti címét megtisztelni.

Bpest, 1894 február 8.

A »Hungaria«
műtrágya, kén-sav és vegyipar-gyar részvénytársaság.

11. 1—3.

* E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal el a — Szerk.

Hirdetések.

Sz. 41—94.

13. 1—1.

Árverési hirdetés.

A nagyszzebeni gör. keleti főegyházmezei Consistorium 1893. január 16-án 179. Epitrop. sz. a. kelt elhatározása folytán és a Nagyméltóságú m. kir. földmívelési miniszter ur augustus 31-én 48811. sz. a. kelt helybenhagyó záradéka következtében, Tibor község határára és ezen görög kel. egyház vagyonát képező 18.5 holdnyi területén termelt 16—20 éves cserfa, cserhántásra felette alkalmas, nyilvános szóbeli árverezés útján elárvereztetik.

Árverezési határnapul **február hó 22-én d. e. 10 órája** tüzetik ki a tibori lelkesi hivatal irodájában.

1) Kikiállítási ár 720 firt.
2) Bánatpénz 10% készpénzben vagy értékpapírban teendő le.

3) Az egyházközség képviselő testülete fenntartja magának a jogot, hogy annak adja a fát, a kit a legbiztosabbnak tartja, ha nem is a legtöbb ígérő s ennek a bánatpénze visszatartatik mindaddig, míg az eladó egyháznak fenhatósága jóvábagyó záradékkal ellátja.

4) Az árverezés jóvábagyás esetén vevő köteles a vételár három részletben megfizetni és pedig $\frac{1}{3}$ dát jóvábagyás után azonnal, $\frac{1}{3}$ -dát f. év Május 1-én, $\frac{1}{3}$ -dát Szeptember hó 1-én.

5) Az egyházi fenhatóság jóvábagyás megtagadása esetén, árverező vevő csak a bánatpénzt követelheti vissza minden kamattal együtt.

6) A miniszteri rendelet szigorú megtartásáért vevő felelős és ez irodámban betekinthető.

Gyulafehérvár, 1894. január hó 31-én.

Az egyházközség megbízásából:
Nicolaou Ivan,
gör. keleti Esperes.

A még eddig fölülmulthatatlan valódi
Malártsik-féle

patkányirtó-pogácsa

azon rendkívüli pusztító szer, a mely rohamosan **külrí patkányt, egeret és vakondokat** a nélkül, hogy más házi állatoknak kárt okozna.

Ezen patkányirtó szer sem Phosphort sem Strych-nint, sem Arsenikumot vagy más mérgeként ható szert nem tartalmaz, tehát házi állatoknak teljesen ártalmatlan.

1 kis csomag ára haszn. utasítással 15 kr. = 30 fl.
1 nagy " " 30 kr. = 60 fl.

Viszont elárúsítók megfelelő kedvezményben részesülnek.

Próbarendelmények, melyek 4 kis vagy 2 nagy csomagból állanak, legkezelebb 80 kr. előre böküldése mellett ajánlott levélben portómentesen eszközöltetnek.

Ezen patkányirtó-pogácsa valódi és mindig friss minőségben kapható Magyarországon minden nagyobb fűszer- és gyógyszer kereskedésében.

Malártsik György,

az igazán bámulatos hatású patkányirtó-pogácsa feltalálója.
S.-A.-Ujhelytől (Főter.)

RAKTÁR: Gyulafehérvárról: Fingerhut J., Jakabfy A. Nagy-Enyeden Czimer J. József és Winkler János. — **Maros-Ujvárról:** Virág Tamás, — **Balázsfalván:** Sinberger Salamon és Klein Testvérek, — **Abrudbányán:** Molnár Árpád, — **Erzsébetváros Szentpétery Antal,** — **Megyeesen:** J. Ipsen és Theil. — **Szegesvárott:** Misselbacher J. B. urnál. 169. 5—5

SOK PÉNZT

kereshetnek tisztességes és megbízható egyének törvényesen kiállított részletveik és sorsjegyek elárúsítására folytán, kik bank-házunkkal összeköttetésbe lépni akarnak.

Üzletünk 25 év óta áll fenn szilárd alapon.

Magas jutalék vagy fix fizetés mellett. Ajánlatok intézendők

betéti **Dirnfeld-testvérek**
társaság bankházánál
Budapest, Fürdő-utca 4. sz.

12. 1—5.

Férfi s női betegségek,

mint bujakor, fekélyek, bőrkütegek: folyások és hólyag-hurut, a legidősebb alakban is, **nem a közönséges, hosszadalmas befecskeendésekkel**, hanem

irrigáció által saját készülékeimmel s új gyógymódom szerint

vagy esetleg helyi endoszkopikus kezeléssel is

alaposan s sikeresen

kezeltetnek Stricturák, az aggkörben fellépő vizeleci nehézségek; ágybeszennyezés, valamint nemi gyengeséggel párosult gerinczbajok

galvano-mechanikai módon

sikeresen gyógyíttatnak. Orsfekélyek s az orrnak bedugulása, valamint a szájszarnak büzsége az általam feltalált s több 100 esetben kitűnő eredménnyel használt

orrcsapkészülékemmel

rövid idő alatt alaposan gyógyíttatnak. **Galandfergek,** melyek a legerősebb kuráknak ellenállottak, Németországban készült gyógyszeremmel **3 óra alatt gyökeresen eltávolíttatnak.**

Dr. Fischer Adolf orvos-sebész-tudor, műtő-s nőgyógyász, a „Nyilvános gyógyintézet“-nek rendelő főorvosa s specialista, 27 év óta.

Budapest, Ó-utca 5 sz. I. em. Rendel. d. u. 2—5-ig.

Csak díjazott levelekre válaszolok s gyógyszerekről is gondoskodom. 96 25—26.

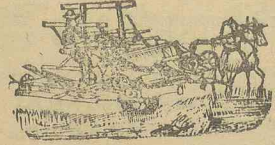
Köszvény és csúszban szenvedőknek ezennel a legtagabb körökben

Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt diészerűleg ismeretessé vált **Tinct. Capsici comp.** ajánlólóg legyen emlékeztetve hozva. Ezen népszerű házi-szer 25 óta, mint legmegbízhatóbb fájdalomcsillapító bedörzsölés ismeretes és mindnyájuk által, a kik használták igen kedveltetik, úgy hogy további különös ajánlása nem szorul. Üvege 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 kr. árán a legtöbb gyógyszer-tárban kapható. Azonban a „Horgony“-védjegyre ügyelendő, mert csak a vörös horgonyval ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszer-tárához: Richter gyógyszer-tára „az arany oroslánhoz“ Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapesten.

Horgony-Pain-Expeller.

Mc CORMIK

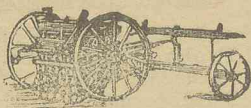

fűkaszaló

és aratógépek

a legjobbak a világon.

Külföldre minden kiállításán.

Petroleummotorok, gőz- és járgány-
cséplőgépek,ekék, boronák, rosták, traktorok, sorvetőgépek,
kézi vetőgépek, kukorica-morzsolók, szecska és
répavágók, darálógépek malmok,ugymint mindenféle gépek, szer-
számok és eszközök a gazdaság
számára legjobban és legolcsób-
ban kapható:

Müller és Weisz-nál

Budapest, Váci-körút 76.

10. 1-12.

a nyugati pályaudvar közelében.

Világhírű

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN“

féle szivarkapapír

Braunstein frères gyárából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A Braunstein frères cég csakis Gassicourtban (S. és O.) franciaországban létező
saját papírgyárának készítményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerű a legújabb elveken alapuló berendezett telep készítményei a papírpár diadalának tekinthetők.

A szivarkapapír és szivarkahüvely elárúsítására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a „Les dernières Cartouches“ féle papírból készített valódi francia szivarkapapír, valamint
valódi francia szivarkahüvely, melynél minden papírtok a „Braunstein Frères“ céget viseli,

Gyulafehérvárrt: Id. Misselbacher J. B. urnál kapható.

Világczikk. — Minden országban fényesen behozva.

SARG-féle

NELKÜLÖZHETLEN ELISMERT
FOGTAKEARITÓ-SZER

KALODONT

(egészségileg hivatalosan vizsgált.)

Utazás közben igen gyakorlati. Felüditően áramatikus. Mindenütt kapható.

Hogy a mi egészségünk és jólétünkre nézve egy jó emésztés a legszükségesebb, azt mindenki tudja, de még igen kevés gond fordítatik arra, hogy
nélkülözhetlen előfeltétel erre egészséges fogaknak birtoka. A régi közmondás: „Jól rágya félig emésztve“ nem lehet behatóbban és elég gyakran ajánlani.E. M. Thomas Bécsben császári tanácsos és udv. fogorvos, dr. Koeh tanár és más tudományos autoritások, végre dr. W. D. Miller, tanár a fogorvosi
intézet a berlini universitáson az ő művében „Die Mikroorganismen der Mundhöhle“ Lipse 1892. meggyőzőleg bebizonyították, hogy folytonosan én nem hi-
hető mértékben mérgező anyagok a nedves meleg szájüregben képződnek, úgy hogy ebből beállani szokott, gyakran igen veszedelmes betegségek, a szájnak csakis
rendes és lelkiismeretes tisztántartása által elejét lehet venni. A forró összeköttetés „Romlott száj“ és „Romlott gyomor“ között csakis ezen új beható vizsgálatok
által lettek megállapítva.Viz egyedül nem távolítja el ezen mérgező anyagokat. Ez csakis az által érhető el, és pedig legjobb reggel és este egy róellenes batható, gondosan
készített és kipróbált fogtisztító-szer által, minthogy általános elismert módon „Sarg-féle Kalodont“ előállít, melynek folytonos növekedő már milliók szerint
olvasandó használata, legérthetőbben ezen szernek értéke mellett beszél.Russeo mondta: „Egy szép fogu asszony soha sem rut!“ de nem csak szépség és egy nevető szájuak ingere eléretik egy ily fogak ápolása által,
hanem biztosítatik, a mi sokkalta érdekesebb, egyszersmind az egészség, a jólét, a legkésőbbi koráig.

Az elmondottaknak igazolása elismerések és iratok a legmagasabb körökből minden darabnak vannak mellékelve.

Figyelmeztetik a hasonló pakolásban és csalásra számított értéknélküli utánzásoktól.

170. 2-10.

LE GRIFFON
Valódi Francia papír

ÜGYELJENEK A JEGYRE.

ÖVAKODJANAK MINDEN UTÁNZÁSTÓL.

a legjobb
A LEGKERESEETTEBB
az egészségnek leghasznosabb
SZIVARKA PAPIR

A NEW-YORK
ÉLETBIZTOSÍTÓ TARSASAG

uj egyetemes kötvénye képezi a legnagyobb haladást a biztosítási téren.
Az új kötvény nem tartalmaz semmiféle megszorítást a biztosított fog-
lalkozását vagy utazását illetőleg.

Egy évi fennállás után a kötvény biztosít

ÖNGYILKOSSÁG és PÁRBAJ
ellen is.

Egy évi fennállás után a kötvény megtámadhatlanná válik.
A megtámadhatlansági záradék így szól:
ha a kötvény egy évig érvényben volt, a társaság a biztosított összeg ki-
fizetését semmiféle okból meg nem tagadhatja.

A kötvény ilyképen megszorítás nélkül utalvány a biztosított összegre.

A New York feltételei a legliberálisabbak, mint azokat a világ egyetlen egy biztosító társasága sem nyújtja.

A New York a világ összes kölcsönösségen alapuló biztosító társaságai
közt a legnagyobb telességgel rendelkezik, mely

87 millió frankra

emelkedik, biztosítéki alapja 713 millió.

A New-York Európában 23 éves tevékenysége alatt több mint 32 milliót kifizetett halálesetekért, a nélkül, hogy egyetlen egy esetben a legesekélyebb nehézséget emelte volna a kifizetésnél.

Nyom. Papp Györgynél a püsp. lye. könyvnyomdában Gyulafehérvárrt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.